

AÑO II

PALMA 20 DE MARZO DE 1898

NÚM. 59

UN TESOR EN EL CEL

I

SANT Juan en el capitol sisé del seu Evangeli mos diu que Cristo, després d' haver curat un homo que feya 38 anys qu' estava malalt, va passá á s' altra part de la má y lo seguía una gran partida de gent, perque veyan els miracles que ab los malalts obra-va. Y veyent el Bon-Jesús tant de poble com l' enrevoltava y compreguent qu' havia dexat ses cases y no havia cuidat de dursen que menjar, preguntá á un dels seus dexebles com heu ferian per espassar sa fam que comensava á petxucá de bon de veres á tota aquella gent. Mentres tant un altre dexeble s' hi acostá y li va dir: aquí heyá un atlot que dú vuit pans d' ordi y dos pexos, però, axò perquè basta? Y tenia rahó: perquè bastan cinch pans y dos pexos, per grossos que sian, per da menjá á uns cinch mil homos? En ses mans d' un homo no bastan per res, en ses mans de Cristo, Homo Deu, bastan y sobran per tot; bastaren y sobraren; en menjaren tots á volê y encare quedaren dotse paneres de bossins que, per orde de Cristo, replegaren els apostols.

II

Aquesta fonch sa recompensa que Cristo doná als qui 'l seguian; no satisfeta sa seua bondat ab alimentarlos ab so pa espiritual de sa divina enseñansa, també multiplica es pa material y no permet que patescan els qui, per ascoltarló á Ell, heu dexan tot. Y no creguen que aquest miracle no més haja estat fét una vegada; se repeteix sempre seguit dins la Iglesia, que es s' obra de Cristo, s' esposa de Cristo, sa continuadora des seu ministeri. ¿Qué vol dí? la Iglesia dona pa al qui té fam? Que no heu sa-beu, que sí? ahont han trobat redos els pobres fora de la Iglesia? qui los ha aconsolat? qui los ha axugat sas llá-grimas? Consultau s' història y veureu que la Iglesia es sa fundadora dels hospitals y de sas casas de beneficèn-cia, y ab la seua caritat, que may se acaba, ha trobat re-mey per totas sas necessitats. Ella alimenta y rescata als catius que, carregats de cadenas, jemegan dins sas pre-sons dels moros; ella reculleix als infants que, fills des pecat, son abandonats per sos pares sens entrañas; ella

ampara sas joves que, víctimas de sas passións y enga-nadas per homos sense fê ni frê, s' han remolcades per dins es vici y volen sortir del seu mal estat; ella dona menjá al qui té fam, beure al qui té sed, vestex al despu-llad, ab una paraula, practica totas les obres de miseri-cordia.

Si preguntam als nostros pares, ells mos dirán lo que feyan en els convents, ahont anavan cada dia els pobres á cercá sa sopa que los espassava sa rusca. Els convents ja no hey son, Deu sab perque (y el dimoni també;) els pobres han perdut molt, es veritat, pero no ho han per-dut tot, queda l' Iglesia, y la Iglesia cuida de ells; quedan sas parroquias, cada parròquia té el seu Rectó y als Rec-tors van tots els qui tenen mal de ventre, y no n' hi ha cap que sen vaja desconsolat, per més que els inimichs des clero dignen qu' els capellans son avaros y tot heu volen per ells.

Non parlém, perquè n' hem de parlá? (de lo que tot-hom sab no s' en parla) dels pobres que cada setmana socorren sas conferencias de Sant Vicens de Paul, ni des bé que fan sas Germanetas dels pobres que, just dins sa nostra ciutat, mantenen de captiri, perque no tenen cap renda, cent y pico de pobres vells, y los vesten, y los cuidan, y se fan trossos perque no los manqui res; no parlém tampoch de sas *Siervas de Jesús*, ni de sas monjas de la caritat que corren al capsal des llit dels malalts, tan si son richs com si son pobres, y los servexen, los vetlan tota sa nit, los curan sas llagas, los fan nets, los aconsolan; ab una paraula, son els angels que Deu los envia perque ab ells fassen lo que farian ab sa metexa persona de Cristo.

No, no parlem d' aquestes grans fundacions de l' Igle-sia; sols vos diré que estimeu aquesta bona Mare, que tan bé se porta, y que no dexeu perde lo que vos sobra: axò hó maná Cristo als seus dexebles: aplegau els roegóns perque no se perdan; apleguem lo que s' ha de perde de cá-nostra, donem-hó á ses Germanetas dels pobres, fa-semne part á sas *Siervas* y á sas monjas de la caritat, que també son pobres, y així tendrém un tresó en el cel.

MOSSEN MATEU.

PATRÓ DE LA SETMANA

Dia 23.—El Beato Jusep Oriol, confessor.

Ornament y gloria del clero español, nasqué l' any 1650 á Barcelona, fill de pares pobres, honrats y bons cristians, que 'l colocaren d' escolanet á l' Iglesia de Santa Maria del Mar. De petit ja edificava ab s' angelical modestia y reculliment als seus companys; tot el temps que tenia per jugar l' empleava fent oració, passant llargas horas ajonoyat devant lo altar del Santíssim Sagrament (¡just els escolanets de Mallorca!) Més tard sentí que Deu lo cridava al estat sacerdotal y emprengué amb tal entussisme els estudis que se doctorá en Sagrada Teologia. Ordonat de prevere als 26 anys, volgué celebra la primera Missa en dita Iglesia, ja per haver estat la casa del Señor ahont comensá á servirlo, ja per la seua gran devoció á la Reina de los cels. Per atendre millor á las necessitats de la seua pobre mare passá á ca 'ls nobles *Gasneri* per mètstre dels seus fills, logrant guañarse l' estimació y apreci de tots.

En aquella casa y dinant amb companyia dels señyors, li manifestá Deu, qu' era sa voluntat emprengué una vida més penitent y mortificada, axí que obehint, no sols no torná á regalar-se amb menjars delicats, sinó que comensá una rigurosa y contínua penitència que may més dexá. Morta sa mare, demaná llicencia als senyors de *Gasneri* per visitar Roma, y obtenguda se despedeix d' ells, se vèst de peregrí, repartex lo que tenia als pobres, y á peu y demanant llimosna s' encamina cap al sepulcre dels Sants Apostols. Allá lo Sant Pare Innocenci XI l' afavorí ab un benefici en residencia á l' iglesia del Pi. Era tal el seu amor á la pobresa, que may volgué parar casa, visquent dins un quartutxo que li cedí un amich seu. Encès amb el foch de la caridat, no sols procurava sa propia salvació sinó també la de tots els seus germans, conseguint qu' els pecadors més endurits se confessassen y emprénguessen santa vida, y que els justs progressassin p' el camí de la perfecció. Els presos, els malalts y els pobres eran els seus principals amichs, cada dia los visitava, instruia, consolava y repartia entr' ells llimosnas. Més no bastava tot axó per satisfacer las ánsias del seu cor; son principal desitj era poder predicar als infeèls lo sant evangeli, y mogut per tan sant pensament y desitjós de patir martiri, dexá altre pich sa ciutat, y axí com partí per Roma, se posá en camí cap á la Terra Santa. Al arribar á Marsella li pegá una malaltía que aviat l' arribá á las portas de la mort, però la Verge Santíssima li aparagué, lo curá y li digué que s' en tornás á la seua patria. Embarcat per Cataluña s' alsá un temporal tan horrorós que ja desconfiavan d' arribar á terra; mes, avisat, per el patró, del perill que corrian pujá á cuberta, doná la bendició á las avalotadas onas y al instant sobrevengué bonansa; y posat en éxtasis, elevat alguns pams de la cuberta, fé sa via el barco. Al arribar á Barcelona altre vegada, pareix que Deu se vá complaure en manifestar al poble la virtut del sant; axí fou que comensaren á acudir, tots els dias, malalts á l' iglesia del Pi, y bastava que los posás la mà demunt per quedar curats. Moltes páginas se necessitarian per contar els miracles, que obrá en aquell temple. Gastadas ses forsas á

causa de las penitencias d' una vida de vertader apostol contragué una malaltía grave, y éll meteix anunciá seria la derrera, señalant el dia de la seua mort. Fortificat ab los Sants Sagraments demaná que quatre nins acompanyats d' una arpa li cantassen l' *Stabat Mater*; y tot just comensaren quant entrá en un deliciós éxtasis y volá la seua ánima á n' el cel, á l' edat de 52 anys. Las despullas de son cós descansan dins un hermós sepulcre de Santa Maria del Pi.

MOSSEN GASPAR.

Les sèt paraules de Jesucrist

V

—Sitio.

JOAN XIX, 28.

Sabent Jesus que dels escrits profétichs
s' acosta el compliment,
perque un salm de David tambe 's cumpleca
diu en la creu, gement:

—*Tench set*—y sos botxins pera calmarla
mes gran n' hi fan sentir
ab vinagre muyant sos resechs llabis...

¡tench set de mes patir!

Tench set de l' etèrn bé p' els fills de l' homo.
¡tench set de mes amor!
si mes n' era mesté pera salvarlos
¡tench set de mes dolor!

¡Tench set! ¡tench set!... maleyta descendencia
de lo primer pecat,
el nombre del teus crims ¡qui 'l contaría?
¡y Deu t' ha perdonat!

No 'l deixes patir mes. En creu d' infámia
mal ferit y desnú,
el Fill de Deu la seua vida escola
¡mira com mor per tu!

A. M. PEÑA.

FESTA TRADICIONAL

DELS CINCH PANS Y DOS PEIXOS

Cadañy, lo quart diumenje de Corema, en que l' Evangèli mos recorda la miraculosa multiplicació obrada per Cristo Jesus, alimentant als qui 'l seguian, els vesins de la vila de San Juan (y altres de Porreras, Sineu, Montuiri y fins y tot de Manacor), seguint al clero parroquial s' en pujan al Santuari de la Verge de la Consolació. Allá dalt s' hi diu l' ofici se publican els matrimonis trattats, y se predica, al poble assistent, l' Evangèli del dia; y después li reparteixen panetets que duen estampats, á una cara dos peixos y á s' altra cinch pans.

No hem pogut averiguar l' origen d' aquesta festa secular, que recorda al viu el passatge del Sant Evangèli, y la Divina Providencia.

¡Llástima que tan cristianes y populars costums, se desvirtuan, p' els ignorants que sols hey veuen ocasió de fér una exida pujantsen á menjar ses llepolies que hey portan els venadors de confits, vellanes, cocas y such!

MALLORCA DOMINICAL, recomana al digníssim Sr. Rector de Sant Juan, que procuri mantenir aquesta hermosa tradició, ja que arreu se pèrden, tudan y desfressan ses poques que mos han romás.

Cronicó de la primera quinsena de Mars

Día 1.—Comensaren á tirar en terra sa Casa nomenada sa Gabella de sa Sal.

Día 2.—El regiment Regional, sortí á fér una excursió militar per devés Cala-major.

Día 3.—Deyen que alguns pobrets de Petra, no poguent viure hi, per falta de feyna, s'expatriavan.

—L' Ajuntament de Soller acordá canalisar aygues per surtir el vesindari.

Día 4.—Arribaren més soldats malalts de Cuba.

Día 5.—Un ca de Terranova mossegá sa cama d' un al·lotet en es Carré de la Samaritana, y un altre que fá anys va alloure p' es Carré d' en Muntaner, investí á un nin. Axò son fets diaris.

Día 6.—Hey hagué un gran escandol á sa Porta de Sant Antoni, entre els *empleats des Consum* y pahisans.

Día 7.—Efecte d' una proclama publicada día 5, y apesar d' haverla desvirtuada per medi d' un comunicat suscrito p' els firmants d' aquella, á les deu del matí se replegaren dins el Born els obrers sense feyna; devés mitx dia partiren cap á Cort, y avalotats entraren dins la Sala, acompanyant sa Comissió que presentá un memorial, al seño Batle, en nom de la *federació local de trabayadors* demanant que establís *cuynes econòmiques*. Foren rebuts amb bons modos y millors paraules, y después dit Batle, Sr. Lossada, amb els firmants Francisco Roca y Geróni Binimelis, sortiren al balcó, desde hont parlaren als d' abaix logrant sossegarlós y prometent en nom de l' Autoritat Municipal que se faría tot lo possible en favor dels trabayadors necessitats. Después se dirigiren al domicili de la Sociedad *Centro instructivo obrero*, carrer de la Pau, y allá, el President de la Federació Sr. Roca, acabá de dar satisfaccions al seus companys; y se disolgueren.

Gracies á la prudència de les Autoritats y dels manifestants no hey hagué desgracies.

Día 8.—D' un armari de ca D. Jordi Descallar, en es Carré d' en Bordoy, s' en dugueren devés 1800 duros, en moneda d' or y en billets.

Día 9.—L' Alcaldía de Palma invitá als pobres sense feyna que anassin á dar el seu nom á la Sala.

Día 10.—A un vey que entrava un feix de verdura per sa Porta des Camp lo punxaren en es cap.

—Els Carlistes feren celebrar un ofici conventual, á la Concepció, en sufragi dels soldats mallorquins morts á Cuba y á Filipines.

Día 11.—Els obrers que no tenien feyna y en volgueren fér, comensaren á picar pedra á l' *Estirador*, y acabaren el reble abans d' hora baixa.

—Se efectuá un' altra excursió militar deves sa *Torre d' en Pau*; plogue; sa tropa arribá xopa.

Día 12.—Se reuní sa Junta Municipal, y aprová, (com de costum) els contes y empreses de l' Ajuntament.

Día 13.—A la Catedral, el Pare Coremé predicá un sermó sobra la Masoneria. Hey assistiren forsa d' homos.

Día 14.—L' Ajuntament de Palma resolgué:—1. donar feyna á tothom que n' hi demanás.—2. instalá váries *cuynes econòmiques*.—3. demaná rebaxa des cupo de *Consums*.

—Una comissió de dones presentá, al Sr. Alcalde de Palma, una instancia per á que s' Ajuntament comensás una suscripció per desempeñar ses robes que tenian á ses *Casas de préstamos*.

Día 15.—Deya *El Balear* que D. Rafel García, molt interessat en que si la *General Mallorquina* está á punt de fér bancarrota, la fassi legal y honradament, l' havia denunciada devant el Jutje d' Instrucció, y tot seguit se li havién embargades 950 accions de l' «Isleña». ¡Deu vulga que sa *flor de farina* promesa als accionistes no la s' hagin acabada ses gramaderas!

◇ F. ◇

VOX POPULI

Conferència tenguda per uns cuants invalids asseguts en els escalons de s' ex-tribuna de La Sala.

—S' Ajuntament sòls se recorda de Sta. Bárbara en fér trons y llamps.

—Expliquet, *hombre*.

—Si *ets encaldes* passats, en lloch de gastar un *prato-cini* amb una *vaquilla de lucro* per prende *chicolati* demunt s' esquena de noltros que pagám *contrabeció*; si en lloch d' *invertí* més de cent milia lliures en fér y desfér sòtils y escales de la Sala, en llevar aquesta tribuna...

—Y 'gueren de fé un cadafal de fusta *quitapón*.

—En posar forsa de vidrieres pintades amb escuts, com un joch de cartes posats de tira; en moblar ses oficines y *dempatxos* com si fossin cambres d' un *palacio* real; en comprar per trecents duros ses *legories* de la Pau, la Caritat y la *Jostici*, pintades veyes..

—Y diuen que no han trobat ahont aposentarlès!

—Si en lloch d' esguerrá sa costa de sa pols, y recalá dos pichs y torná alsá es carré de San Miquel...

—Que hey enterraren la *mar* de pessetes y en tregueren un axam de *pútrigues*.

—Si en lloch de tirar baix, per dotze ó tretze mil duros, s' illeta d' en Moragues, que no feya tanta nosa al públich com aquesta que tenim devant....

—Emperò *hombre* allá...

—¡Calla! Si en lloch de aumentar els sous als empleats y posarné més, com digué es Retgidó Pou á sa sessió de dilluns; y en lloch de fér pagar de *premissos* per obres més de lo que val sa feyna...

—D' aquí vé que els propietaris que tenen bò fan ses reformas de contrabando, y els qui non tenen, s' afluxan de ferné, y tot això pèrden els jornalés.

—Si en lloch de tants de malgastos en feloynes, en caperrudeses dels *quefes* de partit, sense tò ni sò, ni cap ni centener, ni motiu ni necessitat, ni profit pes poble que bestrèu, haguessin pensat en l' endemá y en sos *xubascos* que mos sobrevenen, ja hi hauria estona que tendriam ses *cuynes conòmiques* que ara volen posar.

—¡Ja es de rahó, Benet! Y no veuriam tants de *piripandos* acomodats que cobran molt més de lo que guañan, ni tants de veyvés que ab la *protecció* dels *trutximans* polítichs viuen de la rata-piña, ni....

—Ni tants d' infantons de sis y sèt anys que sa *mare* los etgega á captar pa, ni tants d' homos veyés que esperan torn per podé entrá á ca ses *Hermanitas*.

—Valga que s' Ajuntament d' ara vol fé de guerra pota, per dá menjá á n' els *probes*.

—Ell, bén mirat, no está la nau á la peña; mentres á Mallorca hi haji Relligió, ningú se morirá de fam.....

—Si no fos tant vé lo que mos digué es Coremé de la Sèu diumenje passat: que la masonaria es lo que tira á pico á la *probèa!*... y, per desgràcia, entre els qui düen més es *tango* su derrera noltros.....

—¿Sabeu que feria jo, si fos *encalde?* Posaria un arbitri demunt es *dueños* y ses *dueñas* des cans que pasturan á lloure per ciutat. ¿No dus morral?—Dos duros dins un *fondo*.—¿Toman una *pressona?*—Cuatre duros, y paga sa cura.—¿Mossega?—Sis duros y ca mort, dins es *fondo* per sa *cuyna econòmica*.

Llavò, suposem: un *monocipal gafa* una al-lota fuyta dins una casa d' *Higiene*, ¿enteneu? venga sa *superiora* des col-legi; cinquanta duros de munta pes *fondo*.

—¿Beneit! Els seus protectós la llevarian. N' hi ha molts de *mando* que los agrada sa carn. ¡Ja hi vius atrassat!

—Llavò: ¿Voleu boleros, eh?—Gostinet y Leandro: vengan ses llistes.—Aquesta, diguem sa mare, reb *bonos* de sa Conferència de Sant Vicens. Aquesta dèu es vestit de balladora. Aquesta no té billet de la parròquia, ¿eh?—Idò, abans de ballá, pagau per cada una cinch pessetes; sinó, farols apagats y á dormí.

—Llavó: vengan els de máscares, els *treyatos* y els *toros*.—Vltros señós y caps-verjos, ¿teniú doblés per *devertiments*, mentres es nostro jovent mòr á la guerra?—Vltros empressaris d' eleccions y votacions: ¿voleu fér *banquetes* á Ca's Catalá? *Bueno*; no entra *mèco* sense havè escopit dins es *fondo* de sa *cossina condòmica*.—

—Llavò, podrian trèure molt des *cassinós* de jòch, sense havé de fé suscriccions de casa en casa com han pensat... ¡Y jo vos jur!

—Aquestas idèas, ja son bones; però, mentres es *Cassiques* de s' endimoniada política y la Masonaria solapada mos governin, tot es somiá pessetes.

—Idò, *bueno*: si qualche dia, es vertadé poble, (no sa farramalla de vagos que sol serví d' instrument als qui explotan ses crissis socials,) si els homos de bé acaban es pa y sa paciència, comensant per Madrit y per Barcelona, ¡Deu sab lo que pot succehí.

—*Señores*: tateix no hu adressarém. M' en vaig á Santa Eularia, que queda missa de mitx dia.

—Turet, Benet, jo hi veng amb tu. Dioos, Dioos.....

—Aquests no saben lo de sa Junta de despuisahí.

—¿Quina Junta? Jo ara arrib d' Artá.

—Idò, totes ses Autoridats y Señoriu se reuniren, invitats per el Seño Alcalde y presidits per el Seño Governadó y resolgueren per unanimidat establí *cuynes* econòmiques; y s' establiran, porque en día que els Calops grossos prenen un ram per son conte, se fá.

—¡Gracies á Deu! Emperò per anar bé s' en haurien de cuydar Germanes de la Caritat.....

—¡Uuh! Posauhí monjes y tornam essè en temps de la *sopa de los conventos*. ¡Retogrados!

—¡Tròs de ruch! En pich que t' ompliran sa panxa.

—¡Ell que fós cuyt!

VERA-MITTA.

¡Bon Ecsemple!

Un índio de Guanapalo en va envenená un altre, envejós de s' estimació que li tenian els Missioners. Quant va rebre els Sagraments, plè de fé, va dir: Jo vaig treballar per Deu, y muir content porque sé que me pagaré millor qu' els índios, y amb aquesta esperansa, perdon de tot còr á n' el meu envenenador; sé qui és, y sé que may li he fét cap mal, y vuy que sábiga qu' el perdón y que sols desitx que se arreptesca del seu pecat.

Y llavors girantse al Missioner, qui sentia molt els seus dolors, li va dir: Perquè estas afligit? ¿No teng, jò-obligació de perdonar? Porque quedis mes satisfet, veurás. Cridá els seus fys, y los vá dir: Baix pena de la meua maldició y de la de Deu, vos máu que si sabeu quí es que me vá envenená, no li fesseu mal, sinó, tot el bé que pogueu. Axí vos ho máu, porque Deu vos fassi bé y á mí me don el cèl.

MALLORCA

REVISTA DOMINICAL BILINGUE

Este semanario tiene por objeto difundir lectura sana en forma amena y al alcance de todas las inteligencias.

Se reparte los sábados, y contiene ordinariamente cuatro páginas de texto; pero cuando los recursos lo permiten, publica números de á ocho páginas, suplementos ó aumenta la tirada y en este caso el exceso

Se distribuye gratuitamente

Se sufragan los gastos por medió de suscripciones desde

25 cénts. de peseta mensuales en adelante.

Por 25 cénts. se sirve semanalmente un ejemplar, por 50 cénts. cinco, por una *peseta diez*, y así sucesivamente.

Por consiguiente, á prorrato entre cinco personas, sólo cuesta la suscripción

10 CÉNTS. DE PESETA AL MES

ADMINISTRACIÓN:—Plaza de Santa Eularia, 2, Librería

Correspondencia administrativa;—S. Cayetano 8-2.º

Endevant ses atxes.....

D' un fins en quatre blens, n' hi ha de tot tamañ: género bõ y barato.

En ciris, candelas y estadals...; hey ha tanta cera com sa que crema: tota llegítima y sense met-tafera.

A sa Cerería de ca 'n Simó, Carré ample de la Mercé, en donarán rahó.

BARATURA de llibres veys y nous, d' estampes y d' altres objectes de devoció y d' escriptori.—CALL NÚM. 1.

RONDAYES MALLORQUINES

d' en Jordi des Recó—(Antoni M.ª Alcover Pure.)

Acaba de publicarse el III aplech, y se ven á 2 *pessetes* en les llibrerías den Guasp, Palou, Puigredon y Amengual y Muntaner.

CEPAS AMERICANAS

De todas clases y variedades—Injertos—Barbados—Estacas—Procedentes de los viveros y plantaciones de

Jaime Sabaté de Vilafranca del Panadés

Representante: MIGUEL DURÁN calle de la Murta 5.-Inca